

betingelse for strafansvar, at handlingen eller udtalelsen er udtryk for respektstridig opførsel. Dette krav følger af, at der skal være tale om en »krænkelse«.

Udtrykket »krænker« indebærer ikke et krav om, at opførslen skal indeholde et element af personlig krænkelse af den foranstående eller vagten, eller at den pågældende konkret skal have følt sig krænket. Handlingen eller udsagnet skal derimod ud fra en objektiv vurdering være egnet til at virke krænkende over for den pågældende som foranstående eller vagt. Denne fortolkning svarer til fortolkningen af ordet »krænker« i straffeloven § 232.

Omfattet af bestemmelsen er respektstridig opførsel f.eks. direkte over for den foranstående eller vagten. Det samme gælder den respektstridige opførsel, som vagten eller den foranstående ikke bemærker, men som ses eller høres af andre, eksempelvis latterliggørelse gennem tegn og fagter, uden at den foranstående bemærker det.

Derimod vil respektstridige udtalelser mv., der i en lukket kreds fremkommer om en ikke tilstedeværende vagt eller foranstående, ikke i sig selv være omfattet af bestemmelsen, medmindre den krænkende udtalelse senere udbredes offentligt, f.eks. ved efterfølgende opsætning af plakater, uddeling af løbesedler og lignende. I disse situationer vil kun den, der har omtalt eller offentliggjort krænkelserne, og den, der har medvirket hertil, jf. straffeloven § 23, kunne straffes. En deltager, der orienterer en overordnet om forholdet, er derimod ikke omfattet af bestemmelsen.

Manglende opfyldelse af hilsepligten vil som udgangspunkt ikke være omfattet af bestemmelsen, men vil eventuelt kunne sanktioneres disciplinært.

Som efter den gældende bestemmelse foreslås strafansvaret for respektstridig opførsel begrænset til forsætlige forhold. Bestemmelsen er endvidere foreslået begrænset til alene at omfatte grove krænkelser. Krænkelser, der ikke er grove, eller som vurderes som uagtsomme, vil alene kunne medføre disciplinære sanktioner.

Den gældende strafferamme af bøde og fængsel indtil 6 måneder foreslås opretholdt.

Til § 14

Bestemmelsen svarer til den gældende § 19, dog således at der foreslås en sproglig modernisering. Bestemmelsen foreslås tillige udvidet til også at give mulighed for strafnedsættelse eller strafbortfald, såfremt den foranstående eller vagten ved sin adfærd selv har givet anledning til respektstridig opførsel, jf. henvisningen til forslaget § 13. Der kan f.eks. være tale om – objektivt set – provokerende, groft fornær-

mende eller, som det hedder i den gældende bestemmelse, »udæskende« forhold.

Pligter som overordnet og sideordnet mv.

Til § 15

Den gældende bestemmelse i § 21 om forfølgelse af en underordnet omfatter forskellige former for uacceptabel adfærd fra en foranstående over for en underordnet. At den gældende bestemmelse vedrører foranstående, fremgår af overskriften til §§ 21 og 22, »Forbrydelser mod pligter som foranstående«, i den gældende lov.

Det, der især kan begrunde en selvstændig kriminalisering af denne form for pligtforsømmelse (»forfølgelse« af en underordnet), er, at den overordnede herved misbruger den befalingsret, han er tillagt som overordnet. Forfølgelse fra en foranstående over for en efterstående, der ikke samtidig er hans underordnede, henføres i dag under gældende militær straffelov § 15. Denne retstilstand ændres ikke ved forslaget.

Det bemærkes, at en foranstående, der i en konkret situation skrider ind over for en efterstående for at tilvejebringe orden eller hindre uorden, betragtes som foresat (overordnet), jf. § 3, stk. 5, i Kundgørelse for Forsvaret B.3-4 om tjenestebestemmelser for forsvarets militære og civile personel. Udvikler situationen sig i dette tilfælde til f.eks. chikane fra den foranstændes side, vil forholdet være omfattet af forslaget til § 15.

Efter den gældende bestemmelse straffes den foranstående, der »ved forskelsbehandling, eller unødigt besværliggørelse af tjenesten forfølger en undergiven«. I forslaget er denne beskrivelse ændret til: »ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger ...«. Der er herved ikke tilsigtet nogen realitetsændring i bestemmelsens anvendelsesområde i forhold til den gældende bestemmelse. Ændringen er alene af sproglig karakter. Forfølgelse vil navnlig foreligge, hvor den overordnede krav til den eller de underordnede er båret af usaglige hensyn. Forfølgelse vil normalt forudsætte, at der er tale om gentagne handlinger, men vil efter omstændighederne også kunne statures på baggrund af en enkelt handling, for eksempel hvor en enkelt værnepligtig ubegrundet pålægges en »stropetur«.

Med ordene »en eller flere underordnede« præciseres, at forfølgelse ikke kun foreligger, når den overordnede adfærd udvises over for en enkelt underordnet, men også når forholdet begås over for en flerhed af underordnede, f.eks. et »geled«, en deling mv.,